

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. VIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 1 Cur lex civilis, patris consensum in nuptijs necessario requirat.
- 2 In matrimonijs praeualet lex Pontificia.
- 3 Iure Canonico consensus patris necessarius non creditur.
- 4 Contrà late disputatur.
- 5 Post 25. annum, filia sine patris consensu, etiam iure civili nubere potest.
- 6 In matrimonijs spectandum, non quod licet, sed quod honestum est.
- 7 Vbi pater filij nuptijs non vult consentire, quid agendum.
- 8 Quid in statuto, quod propinquorum, consensum in contractibus requirit.
- 9 Patria potestas in spiritualibus quando negligatur.
- 10 Dictio solus, non excludit casus similes.
- 11 Declaratio c. sufficiat. 27. q. 2.
- 12 Declaratio c. cum causam. de raptor.
- 13 Standum iuri civil. ubi aliquod dubium est Iuri Canonico.
- 14 Matrim. absque consensu patris perfici non debet, sed perfectum permanet.

C A P. V I I I.

VNT & aliae plures causae, quae iustum impediunt matrimonium contrahi, a quibus nos unam tantum, quae praecipua est, in praesenti

a Gl. §. illud.
Instit. de nup.
ver. enumerati.

senti persequemur. Iure enim ciuili filiusfam. absq; consensu patris, aut eius in cuius est potestate, nuptias conficere nō potest. *a* An verò id ita lex statuit, quod visum hoc admodum est Iuri naturali congruum, vt quibus in reliquis parere debemus, *b* in nubendo etiam eorum consensum adhibeamus? *c* An quòd patres optimum pro filijs capiant consilium, *d* ipsiq; cautiùs multò & rectiùs quàm sibimet consulere existimètur? *e* An quòd res hęc maximi sit momenti, adquam oēs ferè vitæ nostræ actiones diriguntur, in eaq; deliberanda maturo opus sit cōsilio, non iuuenili & temerario fortè animi impetu? Planè sciendum est, in ijs tantum filijs hoc constitutum, qui in sacris paternis essent, *f* ad emancipatos hanc legem minimè pertinuisse. *g* Contra ea tamen stant hodie Iuris Pont. sanctiones, quæ generaliter quoscunque filios seu in potestate, seu emancipatos, ab hoc consensu impetrando liberant, præualentq; hæc proculdubio Iuri ciuili, cum in matrimonio *h* causa. Imperatoria lex Pontificiæ ubiq; concedat. *b* Omisus verò hoc iure est consensus patris ea de causa, quòd cum *i* matrimonium res sacrosancta & spiritalis censeatur, *i* in eo patria potestas attendi non debuit, *k* cum illa, quæ instinctu

Dei

a l. 2. de rit. nupt. l. si vt proponis. C. cod.

b l. veluti, de iust. & iur.

c Instit. de nupt. in prin.

d l. nec. in ea. de adult.

e l. isti quidem, quod met. cau.

f l. in coniunct. C. de nupt.

g l. si filius, de ritu nupt.

h l. 3. §. si fili. de contr. tab.

i c. si. de sec. nupt. c. euphemium. in fin.

j q. 2.

k Gl. c. veniens. ver. necessaria, de transact.

l l. fin. de iud. in 1.

a c. licet. de
 re. c. due sunt.
 19. q. 2.
 b c. sufficiat.
 27. q. 2. c. cum
 apud, de spon
 sal.
 c c. cum cau
 sam, de rap.
 d Abb. c. 1. de
 desp. impu. &
 conf. 12.
 e Auth. sed si
 post. vbi Cas.
 C. de inoff.
 test.
 f Gl. c. fin. 32.
 q. 2. Bart. l. 2.
 §. quod si in
 patr. sol. ma
 trim.
 g c. gemma.
 c. requisivit,
 de sponsal.
 h Alex. conf.
 97. in 1. Dec. c.
 ecclesia, de
 constit. num.
 41.
 i Gen. ca. 2.
 k Glo. l. Pau
 lus, de sta. 4
 hom. & c. 1. de
 desp. impub.
 Bal. l. 2. de
 nupt. Cast.
 Aut. sed si. C.
 de ino. test.
 Anch. conf. 21
 Ang. 29. Alex.
 97. in 1. Dec.
 conf. 231.

Dei aguntur, sub lege hominum non sint,
 a Ideoq; solus hoc iure ipsorum nubentium consensus requisitus est, b permisumq; mulieri, vt inuito & reclamante patre sibi coniugem valeat adsciscere, sintque ex legitimæ nuptiæ, c nec à patre idcirco exharedari possit, d quod lege ciuili licuisset. e Quin coëgit Canon patrē ad dorem & omnia necessaria illi subministranda, tametsi eo incio connubium sit celebratum, f voluit enim matrimonium omnimoda libertate gaudere, g addē vt nec lege Municipali contrarium cauēri possit, h Cui rei & diuina illa sententia assentire videtur, ita in his nuptijs instituendis à Deo prolata, nimirum vt relinqueret quis patrem & matrem suā, adhæreretq; vxori, i quasi hæc solius nubētis voluntate, nō ab alieno pendere deberent arbitrio. Et hæc opinio ita communiter ab omnibus Doctoribus est recepta, k vt hucusque neminem ego reperim, qui contrariū sentire ausus fuerit. Videamus nos an diuersa opinio melioribus nitatur argumētis, vt cū singularis rectē dici possit, simul & illam honestiorem, longeq; communi sententia æquiores esse demonstremus. Hoc autem facili & exemplis & rationibus, & legibus probare possumus. Scimus enim peruetustam

uetustam hanc admodum consuetudinē
 fuisse, vt in filiorum nuptijs consensus pa-
 tris interesset, *a* cū duxerit vsq; à Moyse ^{a c. tria. 36. q. 2.}
 originem, quem non sine afflatu diuino
 cuncta gessisse comperimus. Is aut ita sta-
 tuerat, *b* Si seduxerit quis virginē nondū ^{b Exod. 22.}
 desponsatā, dormieritq; cum ea, dotabit
 illam, & habebit vxorē: si pater virginis
 dare noluerit, reddet pecuniā iuxta mo-
 dū dotis, quā virgines accipere consueue-
 rūt. Hoc modo filium Thobiae Saran vxorē
 duxisse, illam ei tradēte Raguele patre
 legimus, *c* & Rebecca explorato prius Ba- ^{c Tob. 7.}
 rhuelis patris cōsensu Isaac despōdetur, *d*
 & Hemor rogat Iacob patrē Dinā, & eius ^{d Gen. 24. c. honorantur. 32. q. 2.}
 fratres, vt illā filio suo Sichē iungant ma-
 trimonio, *e* & Thamar nō prius se ab Am ^{e Gen. 34.}
 mō iniri patitur, quā is cum Rege patre
 de ea re loquatur. *f* Sic in Decalogo Deus ^{f Regum 2. cap. 23.}
 ipse praeceperat, vt parētib; honos habe-
 retur: quod & ad hāc nuptiarum solēnia
 referendū, Theologi quidā tradidere. Idē
 quoq; Ethnicos obseruasse Apuleius signi-
 ficat, qui lib. 6. Venerem inducit argumē-
 tantem, non videri legitimas inter Psychē
 & Cupidinē nuptias, eō quod res acta es-
 set furtim, patre nō cognoscente. Hoc aut
 totum num maxima innititur ratione?
 cū parentes filiorum vtilitati ita prospi-
 ciant, vt propria quodammodò commo-
 da ne-

a l. isti qui-
dem, quod
met. cau.

b Bart. l. 2.
nu. 22. de vul.
arg. l. cum
quidam. C. de
leg.

c §. aliud
quoque. in fi.
Aut. vt cum
de appel. co-
gnos.

d l. qui libe-
ros. de ri. nu-
ptia.

e l. argu. l. in
bello. §. me-
dio, de cap. &
post. reu.
f Instit. de
nupt. in prin.

g §. sed natu-
ralia, de iure
nat. gent.

h c. aliter. 30.
q. 5.

i c. non o-
mnis. 32. q. 2.
k ca. hoc tan-
tum, ead. q.

da negligent? a quæ coniectura aded po-
tens est, vt multa alioquin filijs ipsiſ da-
mnosa & inutilia, ex quo tamen à patre
sunt gesta, lex semper in meliorem partē
interpretetur, vtq; illis salutaria appro-
bet & admittat. b Quæ verò tandem ex
hoc patris consensu filijs, aut iniuria, aut
damnum potest emergere? num si vltra
25. annum filiam despōsare differāt, tunc
liberè ea sibi maritum potest eligere? c
intra eam etiam ætatem, si bonum virum
fuerit nacta, eiq; genere & opibus æqualē,
iudicis officium implorare, qui vel patrē
ad id etiam nolentem adiget, vel illā con-
gruo modo dotandam curabit? d Absur-
dum certè hoc nimis est, nobis ignorantibus
vel inuitis bonorum nostrorum suc-
cessores nobis aliquos oriri. e Adde
quòd lex dixit, non ciuili tantum, sed na-
turali iure hoc institutum fuisse, vt patris
cōsensus in nuptijs præcederet / quæ ver-
ba arguūt omnino, vix posse quicquam in
contrarium rectè decerni. f Sed quis vn-
quam contrarium statuit? nōne & Eua-
risthus Pont. aliter legitimum non posse
fieri coniugium dixit, nisi à parentibus
puellæ peterentur? h Et Leo Pont. absq;
paterno consensu non iustas haberi nu-
ptias? i quod & Toletan. concilio com-
probatum est? k Diuus etiam Ambrosius
virgi-

virginalis non esse pudoris, maritum sibi
 sponte eligere ait, *a* in matrimonijs autē
 contrahendis ius naturale & pudor inspi-
 6 ciendus est, *b* idq; maximē non quod li-
 cet, sed quod & honestum est. *c* Quid au-
 tem æquius est, quā parentum arbitra-
 tu filiam copulari? *d* Iam verò quid huic
 sententiæ valdē repugnet, non inuenio.
 Nam & si libera Iure Canon. debeant esse
 matrimonia, *e* eademmet tamen libertas
 & Iure ciuili requiri solet, *f* quo quidem
 patris cōsensum scimus esse necessarium.
 7 Nec enim contrahēdi matrimoniij facul-
 tas idcirco dicitur impediri, cū patre
 consensum adhibere negante, iudex ad id
 partes interponat suas. *g* Requisiuit enim
 eius consensum lex, quod existimauit
 eum, vt diximus, benē filijs consulturū
h quod si secus acciderit, iudex quod in
 patre desideratum fuit, reponet, filiorūq;
 votum patris præponet obstinationi. *i*
 Cumq; aliās & Iure ciuili omnia ad ma-
 trimonium impedimenta reijciantur, *k*
 valet tamen conditio legato adiecta, si mu-
 lier secundum Sempronij consilium nu-
 pserit. *l* Nec enim his verbis nubendi fa-
 cultas vlla in parte imminuitur, cū mu-
 lier eius quidem consilium exquirere, nō
 tamen id necessariō sequi, qualecunque
 8 id fuerit, cogatur. *m* Sic & statutū quod
 in for-

a c. honoran-
tur, ead. q.

b l. adoptiuus,
de ritu nupt.
c l. semper.
eod. tit.
d c. si. 36. q. 2.

e c. cū lo-
cum, de spōs.
f l. si. in si. C.
de sponsal.

g l. qui libe-
ros, de rit. nu-
ptia. Bart. l. i.
§. si plures, de
exercit. nu. 9.
h l. si pater.
C. de sponsal.
i l. vidua. C.
de nupt.
k l. cū ita. l.
hoc modo, de
cōdit. & dem.
l l. Theopōp.
de dot. præl.
m Cast. Alex.
l. turpia. §. 1.
de leg. 1. Fe-
lin. c. ex par-
te, de constit.
Barto. l. i. §. si
plures. col. 4.
de exercit.

in foeminarum contractibus duorū propinquorum consensum exposcit, idcirco sustinetur, quod si illi absque iusta causa consentire negent, tunc quod à mulieribus gestum erit, irritum esse non intelligitur.

a Bart. l. 1. si cum dotem. §. eo tempore. solut. matr. Cast. l. 1. C. unde vir & vxor.

b c. cū apud. d e sponsal. c. sufficiat. 27. q. 2.

c Glo. d. c. sufficiat. d Arch. ca. 2. de accus. in 6.

e l. 1. de bo. poss. cōt. tab. f l. 1. 3. de le. præs.

g Bal. l. as. nu. me. 7. l. 1. C. de bon. poss. cont. tab. h d. ca. sufficiat. 27. q. 2.

a Vnde quod dicitur patriam potestatem in spiritualibus esse negligendam, id forte possit procedere, si ea in his aliquo nobis esset impedimento, quod in quaestione nostra locum non habet. Nec memoret, quod alibi solum eorum, qui matrimonio iungi volunt, consensum inquiri lex ait, b Nam crederem ego non idcirco parentes his verbis licet praefinitis excludi, c prout & statutū, quod soli episcopo rerum administrationem concedit, capituli tamen consensum tacite requirit, d & edictum quod liberis, qui ad bonorum possessionem contra tabu. admissi sunt, legata solis parentibus & liberis praestare iubet, e plures etiam alias personas complectitur, quibus praestanda sunt. f Vnde generaliter proditum est, huiusmodi dictionibus, nunquam, vel similes, vel connexos casus excludi. g Quin, ut ingenue fatear, cōtrarium potius hac verba significare dixerim, ut scilicet id ibi Canon velit, & patrem in his nuptijs omnino adhibendum. Ait siquidem, h

ii Sufficiat solus secundū leges cōsensus eorum,

eorum, de quorum coniunctione agitur. Non igitur simplicem illorum cōsensum tantum ad hoc idoneum ait, sed talē probat, qualem leges exposcunt, munitum nempe patris consilio, quod & alia Decreta ostendunt, *a* quæ, quamvis secundum honestatem & equitatem quandam loqui concedamus, *b* adigunt nos illa tamen, perinde ac in veri & legitimi præcepti vim prolata. *c* Aut dicamus, de solo ibi consensu mentionem fieri, ut demonstratur, absque etiam concubitu perfici matrimonium posse, non quòd paternam idè voluntatem voluerit excludere, ut ex præcedenti Canone significatur. *d* Illud magis urgere videtur, quòd dicitur *e* illum raptorem non esse, qui puellæ assensum habuit, & prius eam desponsauit, quā cognorit, licet parentes reclamaret, à quibus dicitur eam rapuisse. Sed ego verba *12* illa interpretor, ut in nuptijs consensus quidem patris affuerit, à raptu verò disenserit, colligiturq; omninò hoc ex text. illo, ubi de nuptijs nihil agitur, sed tantum de raptu, qui ratione puellæ commissus quidem non dicitur, cum antè desponsata esset, & tunc assenserit, ratione verò parentis dicitur rapuisse, cum illo reclamante eam abduxerit. Scimus enim raptum tam parentum ratione, quàm & puellæ

D 2 ipsius

a c. pe. fin. 32.

q. 2.

b Gloss. ff. d.

c. fin.

c Dec. c. 1. de

consti. nu. 15.

d c. matri. 27.

q. 2. & facit l.

nupt. de reg.

iur.

f d. c. cum

causam, de

raptor.

a c. 1. c. cūm
de raptorib.
30. q. 2.
b Genes. c. 2.
in fin.

c c. aliter. c.
non omnis. c.
hoc sanctum.
c. honoratur.

d Doct. c. 1. de
ope. no. nunc.

e 1. patre fu-
rioso.

ipſius cōmitti. *a* Non obſtat quod de diuī
no prācepto dicebatur, *b* nam illud ad
coniūctionem & ſocietatem eſt referen-
dum. propter quam quis à parētibus me-
ritò ſecedere poteſt: debet enim quis mal-
le cum vxore ſua vitam degere, quā à
parentum latere non diſcedere. Quòd ſi
& authoritates has, vel ſi quas his ſimiles,
communem opinionem adiuuare dicas,
cū tamen ſuprà nos quāmplures alias
his contrarias adduxerimus, *c* adedò vt
hoc Iure res ambigua dici poſſit, habea-
mus hoc deinde apertiffimè Iure ciuili
decifum, exiſtimarem ego ſemper ex com-
muni Doctōrum pronunciato, ſi quid al-
¹³ terutro Iure dubium eſt, altero deinde
manifeſtum, illi ſemper ſtandū eſſe, quod
quæſtionem minimè indubitata red-
dit, atque ita ex ciuilibus legibus hanc
rem totam terminandam. *d*

¹⁴ Id tamen poſtremò non reticebo, poſſe
& mediam quandam in hac re opinionem
adſtrui, quæ cæteris æquior fortè & pro-
babilior videatur, nempe vt dicamus, Iu-
re etiam Pont. conſenſum patris ex præ-
cepto requiri, ſi tamen adhibitus non ſit,
matrimonium non idedò dirimendū, tum
quia & aliàs multa legibus prohibentur
ne fiant, quæ tamen facta ſolent ſuſtineri,
e tum quia publicæ honeſtatis ratio magis
lædi

lædi videatur, si idèd coniugium dissoluatur, quàm si paternus consensus fuerit omissus, cum amissa semel pudicitia, amplius nequeat reuocari. ^{a c. si Paulus. 32. q. 5.} Sumpta verò est hæc opinio ex lib. sententiarum Iulij Pauli, qui ita ait: ^{b Iul. Pau. li. senten. 2. cap. de nuptijs.} b Eorum qui in potestate patris sunt, sine volūtate eius matrimonia Iure non contrahuntur, sed contracta non soluuntur. Contemplatio enim publicæ utilitatis priuatorum commodis præfertur.

AN EX MATRIMONIO,
quod putatiuum dicitur, fili-
lij legitimi ori-
antur,

- 1 In matrimonio error Iuris & facti, filios legitimos reddit.
 - 2 Matrimonium, quando dicatur palàm contractum. & num. 4.
 - 3 Ruinus sibi contrarius in consilijs suis. & num. 7. 12.
 - 4 Patrie institutum, in matrimonijs seruandum.
 - 5 Error quilibet in matrimonio clàm contracto, nocet filiis.
 - 6 Vbi error in facto affuit, filij iusti oriuntur, tam Iure Pont. quàm civili
 - 7 Error parentum in Iure nocet filiis, vt
- D 3 legiti-

legitimi non dicantur.

8 *Iuris ignorantia quando noceat.*

9 *Damnum. quod propriè dicatur, quod lucrum.*

10 *Si alter parens in factò erret, alter in ma-
la fide sit, filij oriuntur legitimi.*

11 *Quòd si alter in Iure erret, filij sunt ille-
gitimi.*

12 *Quid dicenndum, ubi dubitamus, an
parentes in Iure vel factò errauerint.*

13 *Error facti an praesumi debeat.*

14 *Nati ex matrimonio putativo, alijs le-
gitimis equiparantur.*

C A P. I X.

Nuptia sanè vt iustè dici pos-
sint, secūdum legum præ-
cepta, ijs modis sunt con-
ficiendæ, quos aliàs tradi-
dimus. Quia verò fit quan-
doq; vt quis se iustum cre-
dat matrimonium cōtraxisse, quod tamè
re vera iustum nō est, cū sub sit aliquod
impedimentum, quod interim alios late-
bat, agemus nunc, an hi qui ex hoc quod
falsò creditum est, matrimonio oriun-
tur, illegitimi dici mereantur. Quæ quæ-
stio cū multa habeat capita, propterea
& eam